

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

по к.д. № 9/2026 г.

на съдията Орлин Колев

Подписвам с особено мнение определението от 28.05.2026 г. по настоящото конституционно дело, с което мнозинството от съдиите приема, че искането на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) за установяване на противоконституционност на §5, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 година (ПРЗЗДБРБ), е допустимо.

Считам, че произнасянето на Конституционния съд не е от значение за изхода на конкретното съдебно производство, поради което намирам искането на състава на Върховния административен съд за недопустимо за разглеждане по същество.

Произнасянето на конституционната юрисдикция има смисъл само ако може да бъде взето предвид от сезирания го съдебен състав. Въпросът за несъответствието на приложимия по висящото дело закон с Конституцията няма основание да се поставя и решава, ако отговорът на този въпрос няма да има ефект за разрешаването на правния спор, по повод на който е сезиран Конституционният съд. В Определение №2/2024 г. по к.д. №8/2024 г. Съдът е подчертал, че сезирането на Конституционния съд трябва да е не само възможност, а необходимост, обусловена от конкретното дело, от което следва, че без това сезиране този съд не би могъл да реализира конституционносъобразно правосъдната си функция. В конкретния случай каквото и да е решението на Конституционния съд – дали ще обяви за противоконституционна разпоредбата на §5, ал. 1 ПРЗЗДБРБ или ще отхвърли искането, сезирацията съд ще трябва отново сам да направи преценка относно приложимостта на оспорения закон, по начин по който би я направил и без произнасянето на Конституционния съд. Този извод

имплицитно се подкрепя и от развитието на съдебното производство. Първоинстанционният съд на основание необявена за противоконституционна норма (оспорената §5, ал. 1 ПРЗЗДБРБ), въз основа на своята преценка, се е произнесъл като е предизвикал ефект, какъвто би бил предизвикан от евентуалната ѝ противоконституционност. Посоченото потвърждава, че произнасянето на Конституционния съд, каквото и да е то, не би изключило последващата преценка на решаващия съд за изхода на висящото пред него съдебното производство.

Конституционният съд е развил практика по повод сезирането му от субект на инициатива по чл. 150, ал. 2 от Конституцията и е дал отговор при какви условия произнасянето му би имало значение и приложимост по предмета на висящото съдебно производство.

В Определение №4 от 2026 г. по к.д. №6 от 2026 г. се извежда смисълът на оспорването по чл. 150, ал. 2 от сезиращ съд (съдебен състав), което предполага пряка приложимост по конкретно дело, висящо пред него, и без отговора на поставения пред Конституционния съд въпрос, сезирацията да не е в състояние да осъществи конституционносъобразно правосъдната си функция (Определение №2 от 2024 г. по к.д. №8 от 2024 г.).

В Определение №6 от 2024 г. по к.д. №19 от 2024 г. Съдът е посочил: „Задължително условие за допустимост на искане, основано на чл. 150, ал. 2 от Конституцията, е оспорената пред Конституционния съд разпоредба от закон да е от значение за изхода на конкретното съдебно производство, т.е. за разрешаване на конкретния правен спор/дело“. Произнасянето на Конституционния съд би имало смисъл само ако може да бъде взето предвид от сезиралата го юрисдикция, поради което съдебен състав би могъл да поиска установяване на противоконституционност само на разпоредба от закон, която има пряко отношение към предмета на разглеждания от него спор (Определение от 29.03.2014 г. по к.д. №4 от 2014 г.; Определение №5

от 2022 г. по к.д. №12 от 2022 г. и посочените актове в Определение №2 от 2024 г. по к.д. №8 от 2024 г.).

Посочените предпоставки за допустимост на искането на състава на Върховния административен съд не са налице. Произнасянето на Конституционния съд не е от значение за изхода на конкретното съдебно производство и сезирацията съд не е поставен в състояние да не може да осъществи конституционносъобразно правосъдната си функция.

По тези съображения намирам искането за недопустимо за разглеждане по същество и подписвам определението с особено мнение.

Съдия Орлин Колев: